

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 17 Marca r. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt Petersburg dnia 4 marca.

Dnia 2 t. m. o godzinie 11tej w nocy, NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, mając w towarzystwie Swoim P. Jenerał-Adjutanta *Benkendorfa*, raczył na kilka dni oddalić się do gubernii nowogrodzkiej. Tegoż dnia Jego Królewska Wysokość, Xiążę *Albrecht Pruski*, z orszakiem raczył wyjechać stąd do Moskwy.

Przez Naywyższe rozkazy dzienne:

Dnia 24 lutego. Jego CESARSKA MOŚĆ, po obejrzeniu, dnia dzisiejszego, leib-huzarskiego półku Gwardyi, który powrócił z wyprawy, znalazłszy w nim we wszystkich częściach odznaczający się porządek i szykowność, oświadcza szczególne SWE zadowolenie i przyznanie, Dowódczemu Oddzielnym Korpusem Gwardyi, Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI, WIELKIEMU XIĘCIU MICHAŁOWI PAWŁOWICZOWI; również oświadcza SWE podziękowanie Dowódcy 1go Korpusu Odwodowego Kawalerii, Jenerałowi Adjutantowi, *Depreradowiczowi*, i Naywyższe zadowolenie Naczelnikowi dywizyi Gwardyi lekkiej kawalerii Jenerał-Adjutantowi *Cziczerinowi 1mu*, Jenerał-maiorom: Dowódcy 2giej brygady teyże dywizyi *Głazenapowi 1mu*, i Dowódcy Leib-gwardyi półku huzarskiego, Baronowi *Arbs-Hofenowi*, oraz, wszystkim PP. Sztab-i-Ober-Oficerom; a dla niższych rang przeznacza po dwa ruble, po dwa funty ryby i po dwie porce wódki na każdego.

Dnia 28 lutego. NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, przy obejrzeniu dnia dzisiejszego półków Kawalergardów i Leybgwardyi konnego, znalazłszy wzorowy porządek, czystość i szykowność, oświadcza szczególną SWĄ wdzięczność i zadowolenie Dowódczemu Oddzielnym Korpusem Gwardyi, Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEMU XIĘCIU MICHAŁOWI PAWŁOWICZOWI; również oświadcza zupełną SWĄ wdzięczność Dowódcy 1go Korpusu Odwodowego kawalerii, Jenerał-Adjutantowi *Depreradowiczowi*, Naczelnikowi 1szej dywizyi Kiryssyerów Jenerał-Adjutantowi *Lewaszowemu 1mu*, Dowódczemu 1szą brygadą 1szej dywizyi kiryssyerów, Hrabi *Apraksinowi 2mu*, i Dowódcy Leybgwardyi półku konnego Jenerał-maiorowi Baronowi *Offenbergowi 1mu*, oraz wszystkim PP. Sztab-i-Ober-Oficerom; a dla niższych rang przeznacza po rublu, po funcie ryby i porcy wódki na każdego.

Dnia 28 lutego. Dowódca 1szej brygady 18tej dywizyi pieszej, Jenerał-Maior *Bykow 1szy*, naznaczony Dowódcą 3ciej brygady teyże dywizyi, na miejsce Jenerał-Maiora *Timana 2go*, ten zaś Dowódcą 1szej brygady 18tej dywizyi pieszej. Dowódca 3ciej brygady 7mej dywizyi pieszej Jenerał-maior, *Kaznakow*, uwolniony na cztery miesiące dla wyleczenia się, i ma się uważać w Armii.

Dnia 2 marca. Naznaczeni: Dowódca 1szej brygady 4tej dywizyi ułanów Jenerał-maior, *Paszkow 1szy*, Dowódcą 1szej brygady 2giej dywizyi konnych strzelców. Znajdujący się przy Naczelniku 5tej dywizyi ułanów Jenerał-maior, *Chomutow 1szy*, Dowódcą 1szej brygady 4tej dywizyi ułanów.

Przez Naywyższy dyplomata pod dniem 24 lutego, Jenerał-brygady wojsk polskich, dowódca 1szej brygady dywizyi ułańskiej, *Suchorzewski*, naytaskawiey mianowany kawalerem orderu *S. Anny 1szej klasy (G. S. P.)*

Gazeta Senacka ogłosiła Naywyższe Ukazy z podpisem własnoręcznym J. C. M. do Rządzącego Senatu wydane.

Dnia 5 lutego, o kleymowaniu towarów rosyjskich, osobno zaś wyszła ustawa w teyże rzeczy.

Dnia 21 lutego, o przeniesieniu Kommissyi Radziwiłłowskiej do Stucka lub Nieświża.

Dnia 28 lutego. Jenerał-Audytor Głównego Sztabu J. C. M., 3ciej klasy *Mitowanow*, na własną prośbę uwolniony od tego obowiązku i przeznaczony do zasiadania w Rządzącym Senacie, a na jego miejsce 4tej klasy, *Noiński*, mianowany Jenerał-Audytorem, z pozostaniem na dotychczasowym urzędzie Członka Rady Ministerium Wojskowego.

Prezydent kommissyi budowania instytutu technologicznego praktycznego, radca kollegialny, *Komarow*, na osnovie ukazu 6 sierpnia 1809 r. mianowany radcą stanu.

Dnia 1 marca. Tulski gubernator cywilny, rzeczywisty radca stanu, *Fon-Trejblut*, uwolniony od tego urzędowania i policzony do Ministerium skarbu, a gubernatorem cywilnym tulskim naznaczony, rzeczywisty radca stanu, *Borysow*, gubernator cywilny twerski.

Ekaterynostawski gubernator cywilny, 5tej klasy, *Dunin-Zacharzewski*, mianowany rzeczywistym radcą stanu.

Radca stanu, *Brusilow*, znajdujący się w 2gim oddziale 5go Departamentu Rządzącego Senatu za oberprokursorskim stołem, uwolniony od tego obowiązku, i przeniesiony do ministerium spraw wewnętrznych do szczególnych poleceń.

Przez Naywyższy rozkaz, wydany d. 10 lutego, do rad opiekuńczych domu wychowania, radca tajny, senator, *Saltykow*, mianowany honorowym opiekunem rady moskiewskiej.

Przez Naywyższe rozkazy J. C. M., objawione Rządzącemu Senatowi przez uwiadomienia Nayświętszego Rządzącego Synodu, kapłan *Lobowinow*, udarowany aksamitną fioletową skufią, za nawrócenie do kościoła prawowierne 56ciu osób sekty nieprzyymuiący kapłanów; a protolierę mińskiego katedralnego soboru *Piotr Tarnawa-Boryczewski*, aksamitną fioletową kamitawką.

Rządzący Senat ogłosił ukazy następujące: 1) pod d. 28 lut. z 1go Depart. o ustawie i etacie zakładu wychowania dla dzieci płci żeńskiej, pod nazwaniem S. Petersburskiego Domu pracowitości. Ustawy są wydane osobno.

2) Teyże daty, o rozciągnięciu Naywyższego potwierdzonego w dniu 9 września 1820 roku postanowienia §§ 13 i 14, względem rang dla uczących w szkołach duchownych, i na nauczycieli, wychodzących z Seminarjów studentów i uczniów, do szkół dla dzieci służących kancelaryjnych i t. d.

3) D. 3 marca z 1go Departamentu, o porządku odbywania poszukiwań długów przez osoby prywatne na urzędnikach, zostających w służbie wojskowej.

4) D. 4 marca z 1go Departamentu, o przyiętych w 91 naborze przez urząd rekrucki makariowski 22ch niezdatnych rekrutach.

5) D. 4 marca z 1go Departamentu, o nie-naznaczaniu na przyszłość nigdzie maiora *Xięcia Kupriatowicza-Kurcewicza* i nauczyciela 14 klasy *Stiepanowa*.

6) D. 4 marca z 1go Departamentu, o uwolnieniu rolników wolnych, przechodzących do sta-

nu kupieckiego i mieskiego, od płacenia podatków z dawniejszego stanu.

7) D. 4 marca z 1go Departamentu, o etacie i urzędzeniu Cesarzkiej Petersburskiej szlifierni.

Nowgorod dnia 1 lutego.

Miasto nasze odżyło przez powrót tu Leib-Gwardyi półku strzelców konnych. Powszechna radość z przyścia jego na powrót tu na kwatery stała się niezaprzeczonym dowodem odznaczającego się postępowania wszystkich jego rang z mieszkańcami. Woyskowi wszędzie zwykli bywać duszą towarzystw: koniecznie są potrzebni na balach, i przyjemni w posiedzeniach familiynych. Półk konnych strzelców gwardyi, przez 14 lat, bez przerwy prawie, kwateruje w Nowogorodzie, a wszyscy PP. Sztabs-i-Ober-Oficerowie, swoją delikatnością i ukształceniem, zjednali sobie szacunek i poważanie, które w zupełności posiada i dostoiny, od wszystkich szanowany Dowódzca tego półku. (P.P.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 20 marca.

N. CESARZ i KRÓL Jmć, mając sobie przedstawiony adres Senatu W. M. Krakowa, o pozwolenie otworzenia w Państwach J. C. K. M. dobrowolnych składok, w celu zebrania funduszów, potrzebnych na restauracyą Zamku Krakowskiego, przychylając się do takowej prośby, sumę 10,000 zł. pol. na ten cel najłaskawiej ofiarować raczył. (Kur. War.)

Minister Prezydujący w Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, podał do wiadomości, kogo dotyczyć może: iż wolą jest Jego CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ Mości, ażeby Autorowie, dzieła swoje Najjaśniejszemu PANU ofiarować pragnący, nasamprzód składali takowe Ministrowi Oświecenia Publicznego w Królestwie, który po uznaniu tychże godnemi żadanego zaszczytu, przesyłać one będzie na ręce Ministra Sekretarza Stanu, wraz z opinią swoją w urzędowej formie zawartą. Mieszkający więc w Królestwie Autorowie, mający zamiar składania podobnej ofiary, wskazanej powyżej drogi trzymać się odtąd są obowiązani. W Warszawie dnia 19 marca 1850 r.

(podpisano) Stanisław Grabowski.

Sekretarz Generalny. Rakiety.

J.W. Hrabia Branicki Łowczy Dworu J. C. M., przybył do Warszawy.

— W tych dniach zawarty został kontrakt między P. William Jones, Anglikiem z Manchester, od naszego rządu ugodzonym i zapomożonym, a WW. Leonem i Pauliną Poptawskimi, małżonkami i dziedzicami dóbr Serniki nad Wieprzem, w Województwie Lubelskiem, o założenie w tychże dobrach angielskiej przedalni bawelny. Olbrzymi ten zakład, o trzydziestu kilku tysiącach wrzecion, wymaga półtora miliona kapitału. Na jego umieszczenie WW. Poptawscy, nie tylko ofiarowali własnym kosztem wystawie ogromne pięciopiętrowe gmachy, wraz z aparatami do oświecenia ich gazem i ogrzewania, oraz wykopać kanał i urządzić mechanikę wodną, czyniąc znaczne dla przedsiębiorcy ustąpienia, i oddając mu użytek wody na lat 10 bezpłatnie: ale zamierzili także na początek, wymurować przynajmniej sto domów piętrowych, na pomieszczenie rozmaitych rękodzielników, którym nadto od dziedziców wszelkie ułatwienia, pomoc i wygody, z nieporównaną hojnością są zapewnione. Tak więc Polska, przez zaprowadzenie tego pożytecznego zakładu, przyzodobiona zostanie nowem, podług regularnego planu zbudować się mającym miastem, a dalsze rozwinięcie jego skutków dla całego kraju, niewyrachowane rokuie korzyści. Sami WW. Poptawscy, pierwsi przystąpili w pewnej części do spółki z przedsiębiorcą.

— Przez sztafetę z Krakowa taką w Warszawie odebrano wiadomość: „Wista pod Krakowem zrzuciła lody dnia 16 marca r. b. o godzinie 2 z południa, lody te ruszyły około mostu, powyżej zaś cząstkowo są potłamane, ale stoją za partę; uważając iednak grubość lodu prawie na

łokieć, wnosić należy, iż, jeżeli więcej wody nagle nie przybędzie, lody powyżej Wisły mogą się jeszcze nieaki czas utrzymać, gdyż woda tylko do 8 stóp wysokości dochodziła.” (Gaz. War.)

— JP. Jordaki Kuparenko wkrótce w sali redutowej przy Teatrze Narodowym rozpocznie dawanie widowisk teatru optycznego. Kilka nowych dekoracyi jest malowanych przez JP. Sachetego.

— W okolicach Kazimierza w Województwie Lubelskiem, Żyd faktor z Puławia, iadący do wioski za kupnem drobiu, nagle zniknął w drodze i nie można było o nim powziąć żadnej wiadomości; koń tylko jego, wyprzężony z sanek, schwytany został o milę od Puław. W kilka tygodni dopiero, gdy śniegi tajać zaczęły, żebrak stary ze wsi Kowale idący drogą, odkrył w rowie siedzącego w sankach trupa i dał znać o nim urzędowi w Kazimierzu. Żona zmarłego, znalazłszy nienaruszone przy nim pieniądze, w ilości kilkuset złotych, opłaciła znalazcę dwoma złotemi; lecz była inna osoba, co godnie ceniąc tak rzadką uczciwość, hojniejszą go udarowała nagrodą i nową opatrzyła odzieżą. (Kor. W.)

AUSTRIA.

Wiedeń dnia 7 marca.

(z Gazety Warszawskiej).

Przybyły tu dziś z Londynu wysłany do Stambułu goniec angielski, przywiózł wiadomość, iż pełnomocnicy trzech, traktatem londyńskim sprzymierzonych Mocarstw, na naradach w dniu 4 i 26 lutego, przyszyły los Grecyi ostatecznie ustanowili, i Xięcia Sasko-Koburskiego, Leopolda, mianowali udziałnym i dziedzicznym Xiążęciem Grecyi.

Nieszczęśliwi mieszkańcy części miasta uszkodzonych przez wylew Dunaju, wzbudzili swém smutnem położeniem tak dalece litość powszechną, iż Kommissya trudniąca się ich zaopatrzeniem, odbiera codziennie niezliczone dary, nadsyłane ciągle przez mieszkańców wszystkich klas i stanów. Według wykazu ogłoszonego, wiele znakomitych osób przyczyniło się hojnie do składek, a mianowicie: Arcy-Xiążę Następca tronu dał 1000 zł. ryń., Arcy-Xiążę Franciszek Karol 1000 zł. ryń., Xiążę Reichstadt 1000 zł. ryń., kupiec Stamet 5000 zł. r., Kupiec Hippenmeyer 1000 zł. r., Kupiec Biedermeyer 1000 zł. ryń., wiele innych domów handlowych po 1000 i po 500 zł. r.

KRAKOWSKA RZECZPOSPOLITA.

Krakow d. 16 marca.

Według odebranych tu listów prywatnych z Wiednia, liczba utonionych osób wynosić już ma do tysiąca. Wezbranie wody było tak gwałtowne, iż wiele osób w dolnych mieszkaniach nie zdążyło ratować się ucieczką na wyższe piętra. (G. W.)

FRANCYA.

Paryż dnia 4 marca.

(z Gazety Warszawskiej).

Dwaj officerowie z głównego sztabu wyiechali ztąd niedawno do Stambułu.

Dziennik Postaniec Izb pisze, iż według listów prywatnych z Londynu, w razie powiększenia się potęgi morskiej francuskiej na morzu Śródziemnem, flota angielska ma się udać do uścicia Tagu.

W Tulonie spodziewają się przybycia 55,000 piechoty i 5000 izaży. Z tegoż portu wypłynie korweta Oise z oddziałem wojska i różnemi potrzebami do wyspy Bourbon.

List z Tulonu pod d. 25 lutego wyraża: „Z 6 statków parowych, które mają być użyte do korespondencji między tutejszym portem i wyprawą przeciw Algierowi, ieden już tu przybył. Uzbraiania ciągle trwają.”

Listy z Algieru, odebrane przez Tunis, donoszą, iż mieszkańcy tameczni wiele cierpią przez blokadę, i dla tego są bardzo niekontenci. Dey bawi ciągle w swojej warowni, osadzonej 300 działami. Było tam 44 ieńców wojennych francuzkich, z którymi się dobrze obchodzono.

Słychać, iż ministrowie nasi, dla zjednienia sobie wziętości w narodzie, podadzą Izbowi projekt, względem zniesienia loteryi liczbowej, i zmniejszenia ilością 19 milionów niestatych podatków, które szczególnie ciążą posiadaczów winnic.

— Dnia 5 —

Zbrojownia w Tuluzie otrzymała rozkaz, aby 26 dział, 10,000 kul, 4000 granatów, i pewną liczbę wozów posłała do Tulonu.

Nie Pan Ouvrard, iak z początku mniemano, lecz Pan Seillères, dostarczać będzie żywności dla korpusu przeznaczonego przeciw Algierowi.

Z 57 Deputowanych, którzy jeszcze na obrady nie zjechali, rachują 5 należących do prawej strony, a 25 do prawego i lewego środka oraz do lewej strony.

Hrabia Simeon został obrany do zdania sprawy imieniem Kommissyi Izby Parów, wyznaczonej do ułożenia adresu, odpowiadającego na mowę z tronu.

W Tulonie chciano znówu dnia 26 lutego spalić stojący w tamiecznym porcie okręt; lecz temu zapobieżono. Sprawców jeszcze nie wysłędzono.

ANGLIA.

Londyn, dnia 4 marca.

(z Gazety Warszawskiej).

Xiążę Kumberland odwiedził dnia 1 b. m. Króla Jmci w zamku Windsorskim, i bawił 3 godziny, a potem wrócił do Kew. Hrabia Aberdeen miał d. 28 z. m. trzygodziną rozmowę z Monarchą. D. 2 b. m. był wielki obiad u Xiążstwa Kumberland w Kew; znajdowali się na nim: Xiążę Klarency z dostojną małżonką swoją, Posłowie Rosyjski, Austriacki i Pruski ze swoimi małżonkami.

Tutejszy Dziennik Dworski pisze: „Rzecz względem wyniesienia Xiącia Sasko-Koburskiego Leopolda na Monarchę Grecyi, jest już prawie ukończoną. Zaraz po nadejściu listów urzędowych, oczekiwanych z Petersburga, wspomniany Xiążę czynić będzie przysposobienia do podróży. Nim zaś uda się do Grecyi, zamysła zwiedzić Niemcy i Francją.”

Wczoray odprawiła się rada gabinetowa w wydziale spraw zagranicznych, i trwała 2 godziny. Posłowie Pruski, Francuzki i Hiszpański naradzali się tegoż dnia z Hrabią Aberdeen. Dnia 27 z. m. wyprawiono ztąd gońców z listami do Pana Adam w Korfu, i do Pana Dawkins w Egipcie, a poprzedzającego dnia wieczorem do Posłów naszych w Wiedniu i Stambule.

Xiążę Northumberland, terażniejszy Lord Namiestnik Irlandyi, sam dobrowolnie proponował rządowi zmniejszenie pensyi swojej z 27,000 funtów szterlingów na 20,000.

— Dnia 6 —

Rząd odebrał listy urzędowe ze Stambułu pod dniem 7 lutego od Pana Gordon, Posła naszego przy Porcie Ottomańskiej.

Granice Grecyi w protokóle z dnia 4 stycznia oznaczono w następujący sposób: Linia demarkacyjna zaczynać się ma przy uściu rzeki Aspropotamos, i pójdzie iey korytem aż do jeziora Argelo Castro, a następnie przez jeziora Frachori i Saurovice, od których zwróci się ku górze Artolino, daley przez górę Axos, dolinę Calouri, i górę Oeta, aż do zatoki Zeituni. Do Grecyi należeć będą: cała wyspa Negrepont, wyspy Diabla, wyspa Skyro i Cyklady. Stosownie do protokółu rząd będzie monarchiczny, dziedziczny według porządku następstwa. Wkrótce mają być przełożone Parlamentowi wszystkie akta dotyczące się Grecyi. Ministrowie oczekują tylko odpowiedzi z Petersburga.

— Dnia 2 marca —

(z Korrespondenta Warszawskiego).

Xiążę Leopold, przed wyjazdem swoim do Grecyi, ma jeszcze odbyć podróż do Niemiec i Francyi.

Zpomiędzy tutejszych pism, Morning Chro-

nicle za mocno się wyraża względem żądań brytańskich możyżeszowego wyznania poddanych, którzy do obywatelstwa chcą być przypuszczeni.

Około 13 b. m. ma być otworzona komunikacya parowemi statkami pomiędzy Londynem a Hamburgiem.

Pewny angielski oficer, powiada Globe, który w służbie portugalskiej wysoki posiada stopień, ma się udać do Lizbony z depeszami do Don Miguela.

W mieście Derry, spalił się w przeszłym miesiącu, ostatni syn pewnej niewiasty, której już poprzednio umarło dzieci 12.

Głoszą tu, iż wyprawa algierska, ma tylko być pozorem, za pośrednictwem którego Francya chce wzmocnić swą marynarkę.

PRUSSY.

Berlin dnia 14 marca.

Król Jmć raczył mianować sędziów pokoju Willmana i Jasielskiego w Wielkiem Xiąztwie Poznańskiem, Radcami Sprawiedliwości.

Hrabia Atanazy Raczyński, nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister przy Dworze Duńskim, wyjechał z tutejszej stolicy do Kopenhagi. (Gaz. War.)

WZROCHY.

Rzym dnia 27 lutego.

Papież dnia 12 t. m. wydał breve, zaszczycające orderem złotej ostrogi proboszcza Beaumont w Mery, dycezyi Wersalskiej, który jest członkiem towarzystwa rozszerzenia wiary katolickiej. (Kor. War.)

Od granic włoskich 23 lutego.

Odebrany w Liwornie list z Algesiras pod d. 10 stycznia wyraża: „Większa część oddziału okrętów austriackich, który porty Marokańskie blokował, zimuje tu (w Algesiras), oczekując wypadku rozpoczętych układów, i na wiosnę, albo znówu rozpocznie kroki nieprzyjacielskie, albo wróci do oycyzny. Przyjdzie zapewne do zawarcia pokoju.” (G. W.)

NIEMCY.

Od brzegów Menu 6 marca.

(z Gazety Warszawskiej).

Dnia 1 b. m. rozpoczął się w Wiesbaden Sejm Xiąztwa Nassauskiego.

Piszą z Drezna, iż puszczenie Elby sprawiło wielkie spustoszenia. Woda wzniosła się do wysokości, iakiej nie było od roku 1799. Wszystkie tamy zostały zalane, i po części zerwane. Mieszkańcy wiele ucierpieli. Niektóre domy obaliły się, wiele ich jest uszkodzonych; pola są okryte piaskiem i mułem; ubożsi mieszkańcy nie mają żywności i sposobu osuszenia należycie przemokłych swych mieszkań.

List z Bremy pod dniem 6 b. m. wyraża: „Mieszkamy teraz na wyspie, która się zmniejsza co chwila. Nasze gościńce, groble i mosty są po części zniszczone, a po części bliskie zagłady. Wszystkie wsi stoją w wodzie, która od ostatniego przerwania grobli zaczyna zbliżać się do przedmieścia. Niepodlega wątpliwości, iż terażniejszy wylew jest nierównie większy, niż ów, którym przed trzema laty dotknięci zostaliśmy; już to sama wysokość wody, już to przerwanie grobli dotychczas jeszcze nie policzone, przekonują o tém bardzo widocznie.”

Podług najświeższych wiadomości, odebranych w Monachium z Rio-Janeiro, Xiążę Leuchtenberski zamysłał przedsięwziąć podróż w głąb Brezylji, dla zwiedzenia kopalni dyamentów. Podróż jego miała trwać 50 dni. Upał był tam około Bożego Narodzenia na 28 stopni według Réaumur.

Towarzystwo biblijne w Genewie teraz drukuje Nowy Testament w języku Nowogreckim, dla posłania go do Grecyi.

Monachium 15 lutego.
(z Korrespondenta Warszawskiego.)

O godzinie 3 zrana pierwszy raz dały się słyszeć grzmoty z hłyskawicami w Monachium, poczem się piękna pokazała tęcza i obfity spadł ciepły deszcz.

— Podług najnowszych wiadomości z Kolonii, najwyższa wysokość Renu d. 4 b. m. o godzinie 4 z południa, dochodziła do 14 stóp i 6 cali. Tamże się zajmowano zbieraniem stojących jeszcze mostów.

— Wnocy dnia 28 z. m. przy Uelzen, nieszczęśliwie zatonięty Danrenberski dyliżans, po dwudniowym niebezpiecznym śledzeniu, znaleziony został o 2,000 kroków od miejsca; pakunek jego nienaruszony, nawet listy, wprowadzie przemokłe, są czytelne. Ciało konduktora także z wody wydobyto.

Z okolic Menu dnia 9 marca.

Dom Rotszyldów w Frankforcie ma z Xięciem Leopoldem Sasko-Koburskim traktować o pożyczkę dla Grecyi, i na giełdzie jest już mowa o nowych papierach greckich. (K. W.)

T U R C Y A.

Smyrna dnia 15 stycznia.

(Journal de St. Petersburg.)

Oto jest tłumaczenie pamiątkowego firmanu, wydanego do wszystkich władz w Państwie Tureckim:

Konstantynopol d. 9 grudnia 1829.

Traktat pokoju, który został nakoniec szczęśliwie zawarty pomiędzy Wysoką Portą wiekuiestey pamięci a Dworem Rosyjskim, zawiera artykuł w brzmieniu następującem: Poddani Rosyjscy będą używali w całej przestrzeni Państwa Ottomańskiego, tak na lądzie, iako i na morzu, zupełney i całkowitey wolności handlu, którą im zapewniają traktaty, poprzedniczo zawarte między dwoma Wysokimi Mocarstwami umawiającemi się. Żaden zamach nie będzie uczyniony na tę wolność handlu, i nie będzie ona mogła być naruszana w żadnym przypadku; ani pod żadnym pozorem, przez jaki zakaz, lub ścieśnienie iakiegokolwiek, ani też skutkiem iakiego urządzenia lub środka, bądź administracyynego, bądź prawodawczego wewnętrznego. Poddani, statki i towary Rosyjskie będą zachowane od wszelkiego gwałtu i wszelkiej mitręgi: pierwsi zostaną pod iurydykcyą i policyą wyłączną Ministra i Konsulów Rosyjskich: statki rossyjskie nie będą nigdy ulegały żadnemu przeglądaniu ze strony władz Ottomańskich, ani na otwartym morzu, ani w żadnym z portów lub przystani, zostających pod panowaniem Wysokiej Porty, i wszelki towar albo kupno, należące do poddanego rossyjskiego, po opłaceniu cła, ustanowionego przez taryffę, będą mogły być wolnie sprzedawane, złożone na lądzie w magazynach właściciela lub konsygnatora, albo też przeładowane na inny statek, iakiegobylkolwiek był on narodu, tak, iż poddany Rosyjski nie ma potrzeby w takim razie donosić o tém władzom miejscowym, a mniey jeszcze prosić na to pozwolenia. Wyraznie się zgodzono, że zboża wychodzące z Rosyi, będą używały tychże samych przywilejów, i że ich wolne przeyscie nie będzie nigdy i pod żadnym pozorem doznawało najmniejszey trudności lub przeszkody.

Wysoka Porta zobowiązuje się, oprócz tego, czuwać troskliwie, iżby handel i żegluga na morzu Czarném w szczególności nie doświadczały żadney przeszkody. Na ten koniec, uznaje Ona i ogłasza kanał Konstantynopolitański i cieśninę Dardaneelską za zupełnie wolne i otwarte dla statków Rosyjskich pod banderą kupiecką, z towarami lub ballastem, czy to przychodziłyby z morza Czarnego dla weyscia na morze Szródziemne, czy też, przychodząc ze Szródziemnego, chciałyby weysć na morze Czarne. Te okręty, byleby tylko były stat-

kami kupieckimi, iakiey bądź wielkości i ładunku, nie zostaną wystawione na żadną przeszkodę lub mitręgę iakąkolwiek, tak, iak się wyżej tu wspomniało. Obadwa Dwory obmyślą środki nawiąsziwsze do zapobieżenia wszelkiemu opóźnieniu w wysyłaniu potrzebnych expedyccy.

Gdy podług stosunków przyjacielskich, zachodzących pomiędzy dwoma Dworami, dopełnienie rzeczzonego artykułu i innych jest nayistotniejszey potrzeby, i gdy moia wola Cesarska jest, powiększyć i utrwalić to dobre porozumienie, rozkazuję się wam, wam wszystkim rządcom, naibom i wszelkim władzom, zapisać ten artykuł, tyczący się handlu, do ziąg *Mehkieme* (izba sprawiedliwości) i komor celnych; zaleca się wam czuwać, ażeby to ściśle było zachowywaném, ze względu na to, że moia Wysoka Porta jest przyjaciółką i sąsiadką rządu Rosyjskiego, i że dopełnienie traktatów powinno utwierdzić przyjaźń. Stosownie więc do tego działać będziecie, będziecie dawali pomoc i wsparcie wszystkim poddanym Rosyjskim podług tey umowy, a będziecie się wystrzegali w czémbykolwiek postąpić inaczej."

Stambuł, dnia 10 lutego.

(z Gazety Warszawskiej.)

Dnia 8 b. m. huk dział z bateriiy seraiu, zbrojowni i przedmieścia *Tophana*, ogłosił przyyscie na świat syna Sułtana, który się urodził w nocy z dnia 7 na 8 b. m., a któremu dano imie *Abdul-Azys* (sługa Naywyższego). Wczoray i dziś odbyły się zwykłe przy takiej uroczystości powinnowania ze strony wyższych urzędników dworskich i krajowych.

Posel Angielski, Pan Robert Gordon, odbywa narady dwa razy co tydzień z Reis-Effendym, a dragoman jego poselstwa codziennie pracuje przy W. Porcie. Przedmiot tych narad jest niewiadomy, ale ciągną korespondencya i wysyłanie gońców do Londynu pokazują, iż jest ważny. Z Grecyi ważne nadeszły wiadomości, że woyska Francuzkie pozostają tam jeszcze, gdyż naczelnicy greccy zagrażają spokojności kraju. U nas panuje cisza, lubo lud z boleścią spogląda na przywiązanie Sułtana do nowości i już głośno zaczyna ganić takowe postępowanie. Organizacya woyska mniey szkodziła Sułtanowi w opinii, aniżeli rozporządzenia administracyne, które, iak się można łatwo domyślać, są zupełnie sprzeczne z interesem urzędników, i niezgodne z zastarzającymi przesądami ludu. I tak głośno zaczęto szemrzeć przeciw zaprowadzeniu domów kwarantanny na sposób europeyski, chociaż to było tak ważnem ze względu zabezpieczenia zdrowia mieszkańców stolicy. Doniesienia z prowincy nie są wcale zaspakalające; powstanie w Azyi nie jest jeszcze przytłumione, a naczelnicy w Bulgaryi, pomimo ogłoszoney amnestyi, dopuszczają się wielkich nadużyć. Wiele znaczniejszych obywateli tego kraju ma zamiar udania się do Rosyi. Uzupełnianie woyska odbywa się z wielką czynnością, wiele tysięcy rekrutów zaciągnięto do służby w stolicy i odesłano w celu rozdzielenia ich pomiędzy pułki regularne.

Dnia 22 z. m. na *Galata* wybuchnął pożar, który wkrótce się rozszerzył, i tylko przez gorliwe usiłowania osady fregaty *Blonde* został ugaszony. Szkoda ztąd wynikła, jest bardzo znaczna: Jakkolwiek spokojny bieg czynności handlowych świadczy o iego pokoju, Porta jednak nie przestaje się ciągle uzbraiać z naywiększym natężeniem, a to, iak mówią, przez przeczorność. Zaciąg woyskowe i ćwiczenia trwają ciągle; w arsenałach pracują nad polepszeniem okrętów liniowych i fregat. Lubo ieden z artykułów zawartego traktatu zapewnia okrętom wszystkich narodów weyscie do portu, iednakże dwa statki Papiezske udać się musiały pod opiekę Francyi, nim otrzymały pozwolenie udania się na morze Czarne.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.
Andrzej Buchariski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK